

Lausunto hallituksen luonnoksesta lukiolain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Khall § 304

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta on lausuntokierroksella kunnissa. Lausunnot on annettava viimeistään 17.11.2014. Tämä hallituksen esitys on osa rakennepoliittista ohjelmaa, jossa toteutetaan toisen asteen koulutuksen järjestäjaverkon rakenteellinen uudistaminen sekä rahoitusjärjestelmän uudistaminen.

Juuan kuntaa koulutuksenjärjestäjänä lakiuudistus koskettaa lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön osalta. Ammatillista perus- ja aikuiskoulutusta järjestää Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä.

Hallituksen esityksessä muutettaisiin lukiokoulutuksen järjestämisluvvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Lukiokoulutuksessa lakiesityksen mukaan järjestämisluvut tulisivat uudelleen haettavaksi ja nykyisten järjestämisluvpien voimassaolo päättyisi 31.12.2016. Uudet myönnettyt luvat tulisivat voimaan ja niiden mukainen toiminta alkaisi 1.1.2017. Nykyinen lukiokoulutuksen järjestäjä, jolle ei enää myönnettäisi järjestämislupaa, voisi siirtymäsäännöksellä järjestää määräaikaisella luvalla lukiokoulutusta enintään vuoden 2017 loppuun asti. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaiset ylläpitämisluvut säilyisivät ehdotetun lain mukaisina lupina, mutta ylläpitäjien taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen tutkittaisiin viran puolesta.

Hallituksen esityksen perusteluissa tavoitteeksi on kirjattu elinvoimainen ja monipuolinen lukiokoulutuksen järjestäjaverkko, jossa toimisi erilaisia koulutuksenjärjestäjiä ja joiden palvelun väestöpohjan toiminta-alue voisi olla laajempi kuin yksi kunta. Perusteluissa todetaan, että vahvat ja nykyistä suuremmat koulutuksenjärjestäjät olisivat koulutuksen laadun parantamisen, koulutustarjonnan monipuolistamisen, alueellisen suunnittelun ja ennakkoinnin vahvempia toimijoita. Vahva koulutuksenjärjestäjä myös voisi organisoida ja tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti koulutuspalvelut, tukipalvelut ja investoinnit. Perustelujen mukaan uudistuksella turvattaisiin lukiokoulutuksen saatavuutta koko maassa.

Juuan kunta ei yhdy hallituksen esityksen perusteluihin siitä, että opetuksen keskittäminen ja sen järjestäminen nykyistä suuremmissa yksiköissä parantaisi uudistuksen tavoitteiden saavuttamista. Sen sijaan uudistuksen toteutuessa koulutuksen saavutettavuus pitkien välimatkojen kunnissa heikkenee edelleen. Keskittämistoimilla lukiokoulutus siirtyisi entistä enemmän isojen koulutuksenjärjestäjien väestökeskitymiin, millä heikennettäisiin

koulutuksellista tasa-arvoa. Monessa pitkien välimatkojen kunnassa kuten Juuan kunnassakin lukiokoulutus on monelle mahdollisuus osallistua toisen asteen koulutuksen kotoa käsin. Joukkoliikenteen reittien edelleen supistuessa myös lukiokoulutuksen saavutettavuus on usein perusopetuksen koulukuljetusten yhteyteen organisoitujen kuljetusten varassa.

Lukion opetus- ja kurssitarjonta sekä pedagogisten ratkaisujen ja uuden opetusteknologian käyttäminen voivat olla pienessäkin lukiossa monipuolisia ja toimivia. Juuan lukiokin on verkostoitunut muiden oppilaitosten kanssa ja on jäsenenä mm ISOOverstaassa, josta sekä hankitaan että siihen tuotetaan kursseja sen jäsenten oppilaitosten lukiolaisille.

Lukiokoulutus toimii läheisessä yhteydessä useimmissa kunnissa perusopetuksen koulutuspalvelujen kanssa, mitä ei ole huomioitu esityksen perusteluissa. Tämä vaikuttaa hallinnon kustannuksia pienentävästi, kun tukipalveluja ja yhteistä henkilökuntaa voidaan käyttää joustavasti. Myös yhteisillä opettajilla voidaan saada monipuolisuutta ja osaamista.

Hallituksen esityksen perusteluissa korostuvat koulutuksenjärjestäjän suuruuden edut. Toisaalta koulutuksen laatu, oppimistulokset ja taloudellinen tehokkuus syntyvät ylläpitäjän toiminnassa eivätkä edellytä suurta koulutuksenjärjestäjää. Ylioppilaskirjoitusten tulokset eivät myöskään tue suuruuden ekonomiaa. Pienemmässä opetusyksikössä opiskelijoiden yhteisöllisyys on vahvaa ja opiskelijahuolto tavoittaa opiskelijat.

Järjestämislupien myöntämiseen liittyen esityksen perusteluissa todetaan, että Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi tehdä tarkoituksenmukaisuusharkintaa niitä myöntäessään. Tällöin tulisi huolehtia siitä, että järjestämisluvan hakijan täyttäessä säädetyt edellytykset hakijoita kohdellaan yhdenvertaisesti.

Kjoht

Kunnanjohtaja antoi kokouksessa uuden päätösehdostuksen:
Kunnanhallitus päättää esittää lausuntonaan

1. Juuan kunnalla ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Juuan kansalaisopisto on toimiva, alueelliseen sivistystarpeeseen perustuva oppilaitos, jonka ylläpitämiseen kunnalla on taloudelliset edellytykset.

2. Juuan kunta ei tue annettua hallituksen esitystä lukiolain muuttamisesta. Järjestämisvastuun keskittäminen suurempiin yksiköihin heikentää koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista pienissä pitkien välimatkojen kunnissa.

Ehdotettu lukiolain muutos ei huomioi lukion ja perusopetuksen yhteyttä. Pienissä kunnissa lukion ja perusopetuksen opettajat ovat yhteisiä. Tämä järjestely on mahdollistanut pätevät

aineenopettajat sekä peruskouluun että lukioon. Jos lukio paikkakunnalta lakkaa, seuraukset heijastuvat myös perusopetukseen. Samoin jos järjestämisvastuut ovat eri tahoilla.

Lakiesitystä on perusteltu myös hallintokustannusten säästöillä. Todellisuudessa pienissä kunnissa hallintokustannuksissa on jo haettu säästöjä. Pienen lukion rehtorilla on korkeampi opetusvelvollisuus ja usein hallintotehtäviä myös perusopetuksen puolella.

Järjestämisvastuun keskittäminen ei toisi tehokkuutta myöskään tukipalveluiden järjestämiseen, sillä toimisto-, kiinteistö-, ruokahuolto- ja opiskelijahuoltopalvelut ovat jo nykyisin hoidettu keskitetysti.

Oman kunnan lukio antaa opiskelijoille tasa-arvoiset mahdollisuudet lukio-opiskeluun. Pienissä harvaanasutuissa, pitkien välimatkojen kunnissa, kuten Juuassa, lukiota ei voisi käydä kotoa käsin, jos oma lukio lakkaisi.

Jos lukiokoulutuksen järjestämisvastuu keskitetään suurempiin yksiköihin, on laissa erikseen määriteltävä kriteerit, joiden mukaan toisen asteen koulutus on saavutettavissa oppilaan kotona asuen.

Koulutuksen tasa-arvoisuuden ja perusopetuksen laadun säilyttämiseksi on lukiokoulutusta voitava järjestää myös pienissä kunnissa ja järjestämisluvut uudistettava niitä haluaville.

Khall päätös

Hyväksyttiin.

17.11.2014 tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Juuassa 19.11.2014

virallisesti

Aki Jäppinen
hallintojohtaja